

KOMENTÁŘ

15. 4. 2026

Knihovny a kulturní zařízení v Ústeckém kraji v roce 2024

Ke konci roku 2024 bylo v Ústeckém kraji v provozu 272 veřejných knihoven a 43 poboček knihoven. Celkem v nich bylo registrováno 63 tisíc čtenářů, z nich 28,9 % čtenářů do 15 let. Registrovaný čtenář si v roce 2024 vypůjčil v průměru 36 knih.

V Ústeckém kraji se nacházelo 26 muzeí a památníků, 4 galerie a 10 poboček muzeí a galerií, v nich bylo možno shlédnout 117 expozic a 180 výstav. Expozice a výstavy navštívilo v roce 2024 celkem 480 tisíc návštěvníků.

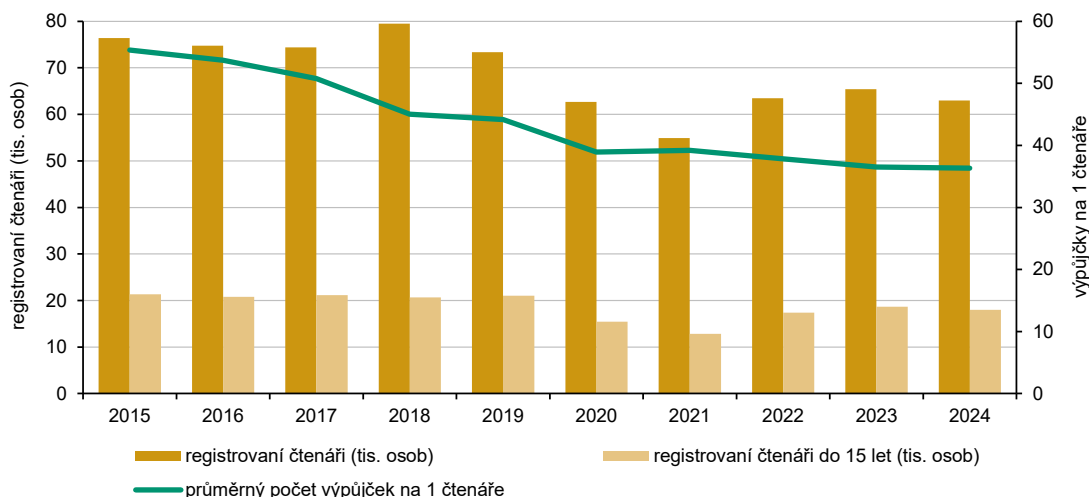
Na území Ústeckého kraje bylo v roce 2024 v provozu 40 památkových objektů zpřístupněných návštěvníkům za vstupné, objekty navštívilo 340 tisíc osob. Celkem se zde uskutečnilo 680 kulturních akcí a účastnilo se jich 186 tisíc návštěvníků.

*Veřejné knihovny poskytují veřejné knihovnické a informační služby. Kromě knihoven pod přímým vedením Ministerstva kultury (Národní knihovna ČR a Moravská zemská knihovna v Brně) patří mezi veřejné knihovny krajské vědecké knihovny zřizované kraji a dále knihovny zřizované obcemi a městy. Organizační částí veřejné knihovny jsou **pobočky**, což jsou lokálně vyčleněné části knihovny pracující pod jejím přímým vedením. Základem knihovního fondu je **knihovní jednotka**, tj. každý samostatný svazek dokumentu, každý výtisk nebo část vícesvazkového díla, komplet celého ročníku periodika, nosič speciálních druhů dokumentů. Knihovní jednotkou může být například kniha, časopis nebo např. svázaný ročník časopisu, mapa, dokument nebo svazek dokumentů, hudebnina, multimediální nosič atd.*

Ke konci roku 2024 bylo v Ústeckém kraji v provozu 272 veřejných knihoven a 43 poboček knihoven. Meziročně se počet knihoven snížil o 4 (o 1,4 %) a počet poboček poklesl o 1 (o 2,3 %). Z dlouhodobějšího hlediska vidíme u obou spíše klesající tendenci – za posledních 10 let poklesl počet knihoven v kraji o 11 (o 3,9 %), počet poboček o 3 (o 6,5 %). Negativním jevem byl rovněž meziroční pokles počtu registrovaných čtenářů v knihovnách kraje. V roce 2024 bylo registrováno 63 tisíc čtenářů, z tohoto počtu bylo 18 tisíc čtenářů ve věku do 15 let (28,9 % proti 28,5 % v roce 2023). Počet čtenářů celkem meziročně poklesl o 3,4 %, u čtenářů do 15 let představovalo snížení 2,0 %. V mezikrajovém srovnání byl podíl čtenářů do 15 let v Ústeckém kraji osmý nejvyšší. Na prvním místě se podílem 33,0 % umístil Středočeský kraj a na opačném konci pomyslného žebříku byl Plzeňský kraj s 20,9% podílem čtenářů do 15 let.

KOMENTÁŘ

Graf 1 Veřejné knihovny v Ústeckém kraji

Zdroj: Národní institut pro kulturu

Čtenáři v Ústeckém kraji měli k dispozici celkem 3 639 tisíc knihovních jednotek. V porovnání s rokem 2023 se jejich počet snížil o 1,1 % (o 40 tisíc), ale v porovnání s rokem 2015 se jednalo o 9,8% pokles, což představovalo 396 tisíc knihovních jednotek. Za rok 2024 bylo evidováno 2 294 tisíc výpůjček, jejich počet meziročně poklesl o 3,9 %, ale v porovnání se stavem před 10 lety se počet výpůjček snížil téměř o polovinu (o 45,8 %).

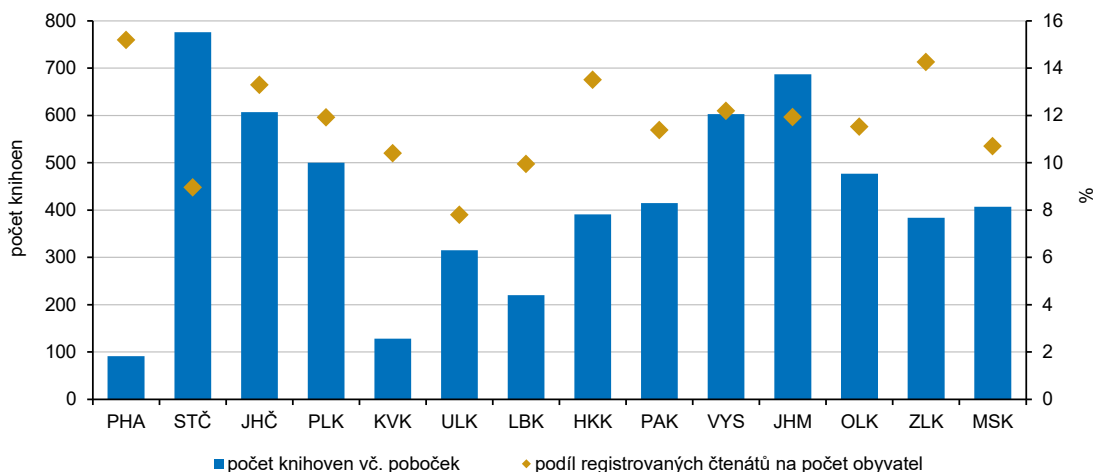
Klesající zájem čtenářů o výpůjčky v knihovnách se projevuje dlouhodobě. Zatímco v roce 2015 představoval průměrný počet výpůjček na jednoho čtenáře v Ústeckém kraji 55 knih, v roce 2024 se jednalo pouze o 36 výpůjček, což znamená pokles o 34,4 %. Meziročně se počet výpůjček na jednoho čtenáře v kraji snížil o 0,6 %.

V mezikrajovém srovnání se Ústecký kraj řadí počtem veřejných knihoven včetně poboček (315) na čtvrtou nejnižší příčku po hlavním městě Praze (91), Karlovarském a Libereckém kraji (128 resp. 220). Nejvíce knihoven vč. poboček se nachází ve Středočeském kraji (776). Na celorepublikovém počtu knihoven vč. poboček (6 001) se Ústecký kraj podílel 5,2 %.

Nejvyšší počet registrovaných čtenářů ve veřejných knihovnách a jejich pobočkách se nachází v hlavním městě Praze (211 tisíc), Ústecký kraj se počtem 63 tisíc čtenářů řadí na páté nejnižší místo. Přepočteme-li počet čtenářů na počet obyvatel středního stavu v kraji, tvořil počet registrovaných čtenářů v Ústeckém kraji 7,8 % obyvatel, tímto podílem obsadil Ústecký kraj nejnižší příčku mezi kraji. Nejvyšší podíl čtenářů z počtu obyvatel byl v roce 2024 vykázán v hlavním městě Praze, a to 15,2 %.

KOMENTÁŘ

Graf 2 Počet knihoven (včetně poboček) a podíl čtenářů na obyvatelstvu podle krajů v roce 2024

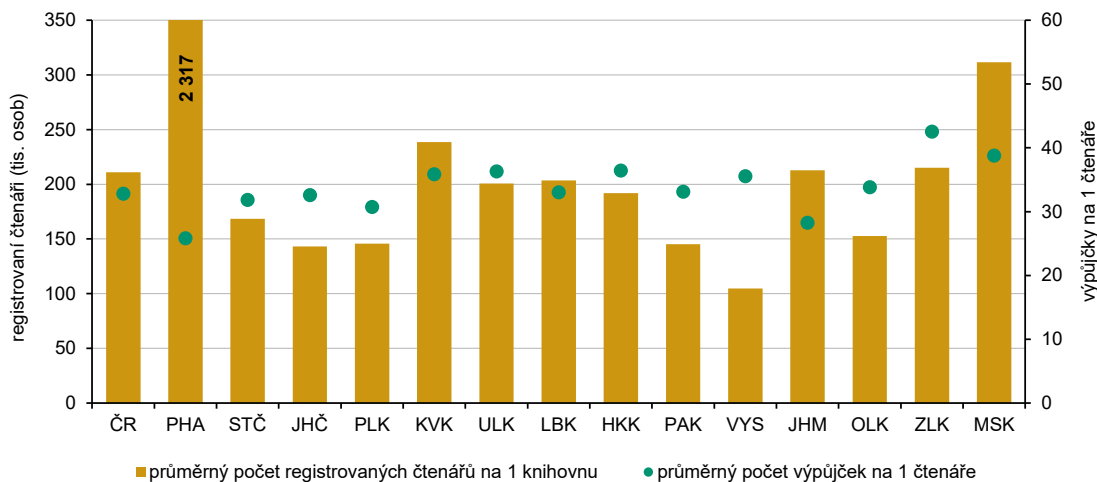

Zdroj: Národní institut pro kulturu

Nejvíce registrovaných čtenářů na jednu knihovnu (vč. poboček) připadlo v roce 2024 na hlavní město Praha (2 317), nejméně čtenářů na jednu knihovnu bylo evidováno v Kraji Vysočina, a to 105. Ústecký kraj se počtem 201 čtenářů na knihovnu zařadil na sedmé nejvyšší místo.

Nejaktivnější čtenáři byli ve Zlínském kraji, na jednoho čtenáře tam v průměru připadlo 43 výpůjček za rok. Druhý v pořadí byl Moravskoslezský kraj s 39 výpůjčkami na čtenáře, následovaly 4 kraje – Královéhradecký, Ústecký, Karlovarský a Kraj Vysočina, v nichž jeden čtenář uskutečnil shodně v průměru 36 výpůjček za rok. Nejnižší zájem čtenářů spatřujeme v hlavním městě Praze a v Jihomoravském kraji, kde si čtenář v roce 2024 půjčil v průměru 26 resp. 28 knížek.

Graf 3 Čtenáři knihoven (včetně poboček) podle krajů v roce 2024

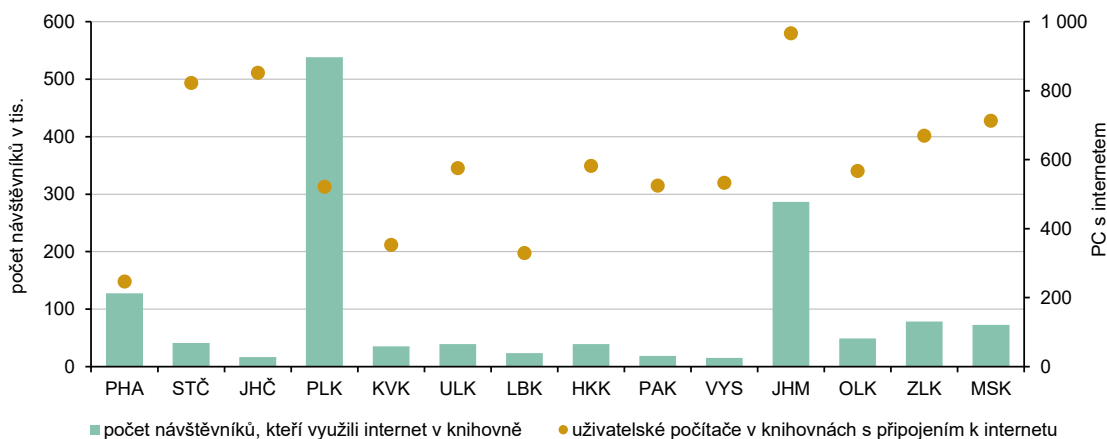
Zdroj: Národní institut pro kulturu

KOMENTÁŘ

Ve veřejných knihovnách je rovněž možnost využít počítače s připojením k internetu. V ústeckých knihovnách a jejich pobočkách bylo v roce 2024 k dispozici celkem 576 počítačů připojených na internet, mezi kraji byl tento počet sedmý nejvyšší. S narůstajícím počtem domácností, které vlastní počítač, se dlouhodobě snižuje zájem o možnost využít počítače s připojením na internet v knihovnách. V Ústeckém kraji představoval meziroční pokles 1,9 %, v porovnání s rokem 2015 to bylo o 17,8 %. Na republikovém počtu počítačů s připojením k internetu v knihovnách (8 261) se Ústecký kraj podílel 7,0 %. Nejvíce počítačů připojených na internet měl v roce 2024 Jihomoravský kraj (967), podíl na ČR představoval 11,7 %. Naproti tomu nejméně počítačů v knihovnách bylo k dispozici v hlavním městě Praze, a to 247, jejich podíl na ČR představoval 3,0 %.

Počet návštěvníků, kteří v knihovnách využili internet, dosáhl v Ústeckém kraji v roce 2024 celkem 39 tisíc osob, meziročně jejich počet poklesl o 4,1 %, v porovnání s úrovní před deseti lety (145 tis. návštěvníků) se jednalo zhruba o čtvrtinu tohoto počtu, pokles 2024/2015 představoval 72,9 %. Počet návštěvníků, využívající internet v knihovnách a jejich pobočkách, byl v roce 2024 mezi kraji šestý nejnižší. Nejvyšší počet návštěvníků, kteří využili v knihovnách internet, se nacházel v Plzeňském kraji (538 tis. osob), naproti tomu nejnižší počet vykázali v roce 2024 v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji (15 resp. 16 tis. návštěvníků).

Graf 4 Návštěvníci knihoven využívající internet v knihovnách podle krajů v roce 2024

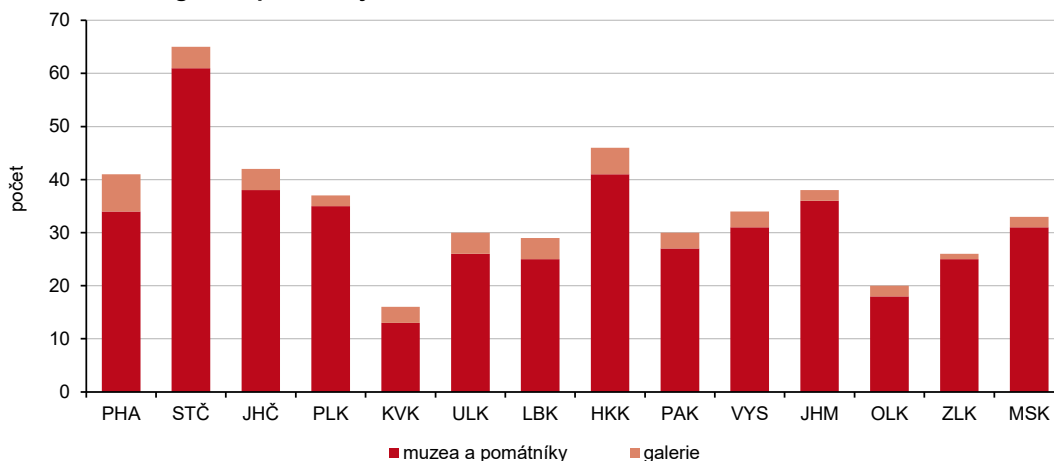
Zdroj: Národní institut pro kulturu

Do muzeí, galerií (muzea výtvarného umění) a památníků se zařazují všechna zařízení, která byla v provozu, a to bez ohledu na jejich zřizovatele (orgány státní správy, kraj, obce a města, spolky, církve, obecně prospěšné společnosti a podnikatelé). Za pobočku se považují detašované části, které jsou mimo sídlo muzea nebo galerie, a tvoří s vykazujícím subjektem organizační složku. Památníkem se rozumí místnost či objekt, ve kterém je instalována expozice nebo výstava. V případě galerií jsou statisticky šetřeny jen ty, které vlastní sbírkové předměty, tzn. muzea výtvarných umění, nikoliv galerie prodejní. Nejvýznamnější formou

KOMENTÁŘ

činnosti muzeí je jejich výstavní činnost, a to buď prostřednictvím krátkodobých, příležitostných výstav nebo dlouhodobých (stálých) expozic.

Graf 5 Muzea a galerie podle krajů v roce 2024

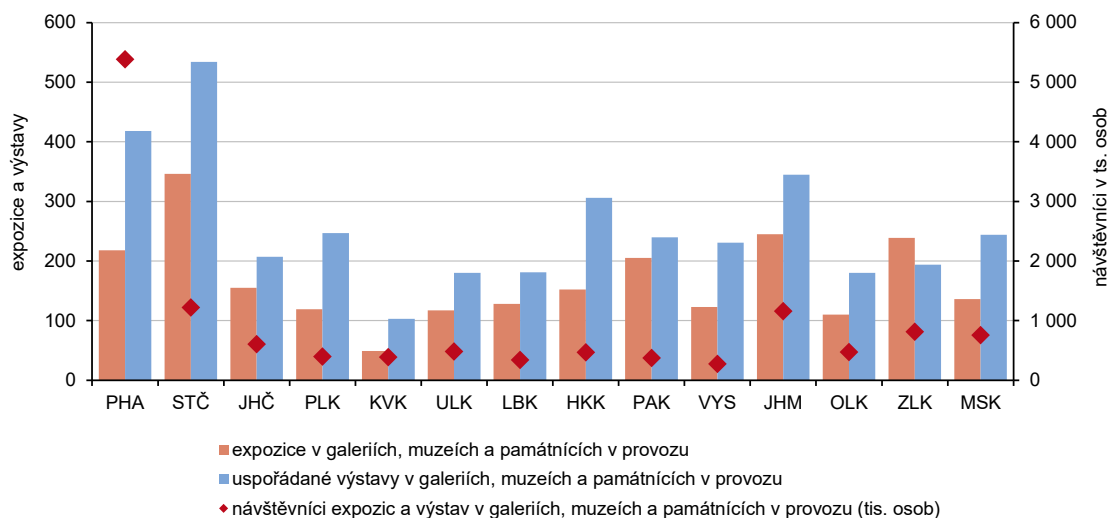
Zdroj: Národní institut pro kulturu

V roce 2024 se v Ústeckém kraji nacházelo 26 muzeí a památníků, 4 galerie a 10 poboček muzeí a galerií. V mezikrajovém srovnání byl počet muzeí a památníků v Ústeckém kraji pátý nejnižší. Nejvyšší počet muzeí a památníků se nacházel ve Středočeském kraji (61), nejméně jich bylo v Karlovarském kraji (13). Nejvíce galerií se nacházelo v hlavním městě Praze a v Královéhradeckém kraji (7 resp. 5). Čtyři galerie, stejně jako v Ústeckém kraji, registrovali ještě 3 kraje – Středočeský, Jihočeský a Liberecký. Pouze jednu galerii provozovali v roce 2024 ve Zlínském kraji.

V galeriích, muzeích a památnících v provozu bylo v Ústeckém kraji možno shlédnout 117 expozic a 180 výstav. Expozice a výstavy navštívilo v roce 2024 v kraji celkem 480 tisíc návštěvníků. V mezikrajovém srovnání se Ústecký kraj řadí počtem expozic i uspořádaných výstav k nejnižším mezi kraji – počet expozic byl třetí nejnižší, počet uspořádaných výstav obsadil druhou nejnižší pozici. Nejvíce expozic i uspořádaných výstav v galeriích, muzeích a památnících v provozu se nacházel ve Středočeském kraji (346 expozic, 534 výstav). Naproti tomu nejméně expozic i výstav evidovali v Karlovarském kraji (49 resp. 103). Největší zájem o expozice a výstavy měli návštěvníci v hlavním městě Praze (5 381 tis. osob), nejméně návštěvníků navštívilo expozice a výstavy v Kraji Vysočina (271 tis. osob). Ústecký kraj se počtem návštěvníků na expozicích a výstavách v galeriích, muzeích a památnících umístil na sedmém nejvyšším místě.

KOMENTÁŘ

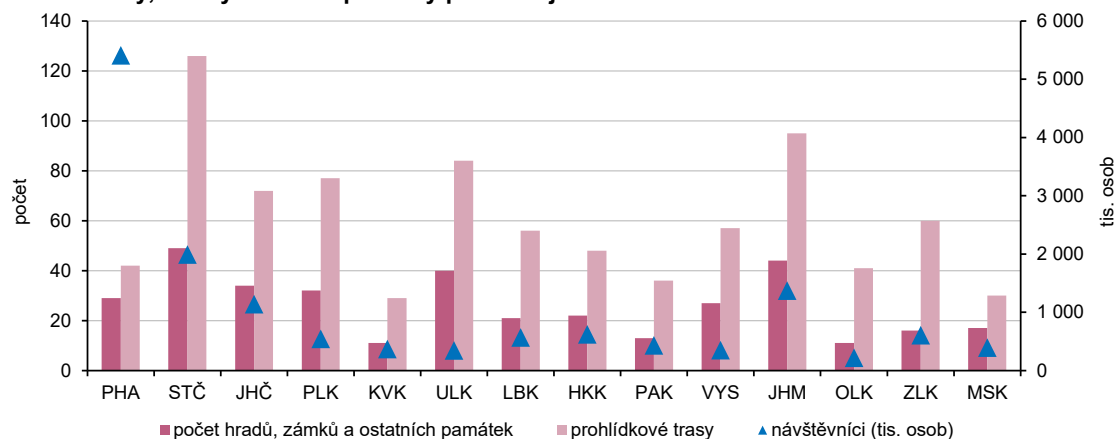
Graf 6 Expozice a uspořádané výstavy podle krajů v roce 2024

Zdroj: Národní institut pro kulturu

Mezi **památkové objekty s kulturně výchovným využitím patří hrady, zámky, kostely, kláštery, zříceniny, mlýny, věže a další památky, které jsou zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a nespádají pod správu muzea nebo galerie. Týkají se všech zařízení bez ohledu na jejich zřizovatele.**

Graf 7 Hrady, zámky a ostatní památky podle krajů v roce 2024

Zdroj: Národní institut pro kulturu

V Ústeckém kraji se v roce 2024 nacházelo 40 památkových objektů zpřístupněných návštěvníkům za vstupné (meziroční nárůst o 4 objekty, o 11,1 %), patří mezi ně například – Hrad Hasištejn v obci Místo, Hrad Střekov v Ústí nad Labem, Hrad Tolštejn v Jiřetíně pod Jedlovou, Chrám sv. Mikuláše v Lounech, Cisterciácký klášter v Oseku, Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, Kostel sv. Floriána v Ústí nad Labem, Kostel sv. Ignáce a Městská věž

KOMENTÁŘ

v Chomutově, Loreta v Rumburku, Městská věž – Kostel sv. Jiljí a Městské historické sklepy v Jirkově, Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na Řípu, Státní hrady Hazmburk, Benešov nad Ploučnicí, Duchcov, Jezeří, Krásný Dvůr, Libochovice, Ploskovice, Stekník, Velké Březno, Šluknovský zámek, Tvrz Brozany nad Ohří, Zámek Červený Hrádek a jízdárna, Zámky Děčín, Jílové, Klášterec nad Ohří, Nový Hrad, Pátek a Zámek Skalka ve Vlastislavy. V památkových objektech v kraji bylo k dispozici celkem 84 prohlídkových tras.

Porovnáme-li počet památkových objektů s ostatními kraji, řadí se Ústecký kraj na třetí nejvyšší místo, nejvíce památkových objektů se v roce 2024 nacházelo ve Středočeském a Jihomoravském kraji (49 resp. 44), nejméně v Karlovarském a Olomouckém kraji (shodně 11).

V roce 2024 se bylo v památkových objektech v Ústeckém kraji podívat 340 tisíc osob, což představovalo druhé nejnižší pořadí po Olomouckém kraji (216 tisíc). Nejvíce návštěvníků navštívilo hrady, zámky nebo ostatní památky v hlavním městě Praze (5 411 tisíc).

V areálech kulturních objektů jsou pořádány i kulturní akce, v Ústeckém kraji jich bylo v roce 2024 uskutečněno 680 a účastnilo se jich více než 186 tisíc návštěvníků. V mezikrajském srovnání se počet akcí umístil na pátém nejvyšším místě, počtem návštěvníků na těchto akcích obsadil kraj šesté nejnižší místo. Nejvíce kulturních akcí v památkových objektech se uskutečnilo ve Středočeském kraji (2 103), největší návštěvnost byla v hlavním městě Praze (887 tisíc osob). Naproti tomu nejméně kulturních akcí bylo uspořádáno ve Zlínském kraji (338), nejnižší návštěvnost byla v Olomouckém kraji (60 tisíc osob).

Dalšími kulturními zařízeními jsou **kina** (nejsou zahrnuta kina putovní), jejich hlavní činností jsou *filmová představení*. V Ústeckém kraji se v roce 2024 nacházelo celkem 82 kin, z toho bylo 24 kin se stálým provozem (z nich 2 multikina), 21 kin s nepravidelným provozem a 37 venkovních kin. Počtem kin se kraj řadil na šesté nejnižší místo. Nejvíce kin se nacházelo ve Středočeském kraji (169), nejméně v Karlovarském kraji (38).

Poznámka

V oblasti kulturních zařízení jsou pro potřeby statistiky využívány výstupy z resortních statistických informačních systémů, které zpracovává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Praha. Údaje v tabulkách zachycují u stavových ukazatelů stav ke konci roku (např. počet knihoven, galerií), u intervalových ukazatelů úhrn za rok (např. počet návštěvníků). Údaje jsou šetřeny za kulturní organizace, jejichž zřizovatelem je stát (Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR nebo jiná ministerstva a územně samosprávné celky) a dále kulturní zařízení zřizovatelů církevních, občanských sdružení, obecně prospěšných společností, podnikatelů (právnických i fyzických osob) aj.

KOMENTÁŘ

Kontakt:

Růžena Funková
Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem
Tel.: 605 452 027
E-mail: ruzena.funkova@csu.gov.cz